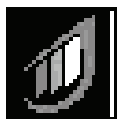

Mies Vreugdenhil
Eva vindt het geluk

Mies Vreugdenhil

Eva vindt het geluk

Citebeek

ISBN 978 90 5977 495 7
NUR 340
Citerreeks, Kampen ,2009 ©
Omslagillustratie Hans Ellens
Omslagontwerp Bas Mazur
www.citerreeks.nl

Oorspronkelijke uitgave *Brief aan Eva*, © 1993
Oorspronkelijke uitgave *Eva vindt het geluk*, © 1995
Oorspronkelijke uitgave *Wolken rond Eva*, © 1996
.Deze trilogie verscheen eerder in 1997 bij Uitgeverij De Groot Goudriaan

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in
enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën,
opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke
.toestemming van de uitgever

Het was de tijd dat de postbode zou komen. Iedere dag om kwart over tien. Daar kon je de klok op gelijk zetten. Ik had al een paar keer voor het raam gestaan maar zag nog niets.

‘Eva, maak je toch niet zo zenuwachtig,’ vermaande Annemarie. ‘Denk maar gewoon, vandaag is er vast nog geen bericht. Dan valt het niet zo tegen.’

‘Ik wilde dat ze het per telefoon hadden laten weten. Dan hoefde ik niet zo in spanning te zitten,’ zuchtte ik. ‘Weet je wat, ik ga alvast koffie zetten.’

‘Ja, doe dat,’ Annemarie nestelde zich op de bank en vouwde haar benen onder zich.

‘Slecht voor je,’ begon ik. Annemarie maakte de zin af. ‘Bloedsomloop. Ik weet het Eva. Ik krijg later dikke spataderige benen. Maar dan zien we wel weer.’

De brievenbus klepte en ik haastte me naar de voordeur. Eindelijk! Daar was de langverwachte mededeling. Ik zag het logo van de school op de envelop. Zenuwachtig raapte ik hem op.

Annemarie stak haar hoofd om de deur.

‘En?’

‘De brief is er. Ik durf hem gewoon niet open te maken.’

‘Zal ik het doen?’ Ze rende naar de keuken om een aardappelschilmesje te halen.

‘Hier, maak gauw open. Dan weten we tenminste waar we aan toe zijn.’

Ademloos las ik de brief.

‘Nou, zeg eens wat.’ Annemarie schudde aan mijn arm.

‘Het is ja!’ riep ik enthousiast.

‘Laat kijken.’ Het papier werd uit mijn handen getrokken.

‘O, wat fijn voor je, Eva.’

Ze sprong in het rond en sleurde me mee, tot we even later hijgend op de onderste trede van de trap neervielen.

‘Pas op dat je het geval niet kreukt.’ Snel bracht ik alles in veiligheid. ‘Wat heerlijk. Eindelijk een baan.’ Ik kon mijn geluk niet op. Bij iedere sollicitatie was er nieuwe hoop en uiteindelijk weer een teleurstelling. Dat het zo moeilijk was om aan het werk te kunnen na een afgesloten studie had ik niet verwacht. Ja, er waren wel vacatures, maar dan was het vaak voor enkele uren en daar kon ik de kost niet mee verdienen.

Regelmatig was ik dan hier en dan daar ingevallen. Zo deed ik ervaring op en dat was weer een pluspunt geweest.

‘Het is al vrij vlug hè?’ Annemarie kwam opeens tot de nuchtere werkelijkheid.

‘Ja, ik hoef geen rekening te houden met opzeggen. Maar ik vind het reusachtig.’

‘Terwijl je jezelf niet veel kans gaf.’

‘Nee, eigenlijk niet. Ze waren daar zo serieus en zo weinig spraakzaam. En er waren nogal wat liefhebbers.’

‘Nu ga je dus voorgoed het huis uit,’ constateerde Annemarie met schrik.

‘Maar dat wist je toch van tevoren. Ik kom zo vaak ik kan naar jullie toe. Zo ver reizen is het niet.’

‘Dat is waar.’

‘Je moet nu vlug woonruimte zoeken’ zei Annemarie bezorgd.

‘Dat is niet zo’n probleem. Dat hebben ze al gezegd bij m’n sollicitatiebezoek. Het bestuur heeft bij de woningbouwvereniging een vinger in de pap als het om leerkrachten gaat.’

‘O, gelukkig.’

Ik dacht even na. Een heel nieuwe wereld zou ik binnengaan. Zelfstandig zijn. Geweldig leek het me. De studiejaren waren nu eindelijk afgesloten. Jaren van hard blokken en een half

huishouden. Na de dood van mijn moeder had ik zo goed en kwaad het ging allerlei zaken moeten combineren. Ik was nog maar negentien jaar toen moeder stierf en we met z'n vijven achterbleven. Vader, mijn broer Marius en mijn zusters Marleen en Annemarie. Tante Carin, die aan de overkant van de straat woonde, had ons zo veel mogelijk geholpen en dank zij haar hadden we het gered.

Moeder had een brief voor me achtergelaten waarin ze vroeg of ik, zoals toen het plan was, niet direct het ouderlijk huis zou willen verlaten maar een jaar thuis te blijven omdat Annemarie nog zo jong was en we zo ontredderd achtergebleven waren.

Dat had ik gedaan. Ik had mijn studiedoel ook veranderd. In plaats van de Pabo was ik Nederlands gaan studeren om aan een scholengemeenschap les te kunnen gaan geven. Opa en oma waren financieel bijgesprongen en daar was ik hen heel dankbaar voor.

'Heb je je laatste oortje versnoept? Je bent opeens zo stil.' Annemarie gaf me een zusterlijke stomp.

'Nee, maar ik dacht aan het begin van de studie en aan...'

'Ik begrijp het' ze liet me de zin niet afmaken. 'Het zat ook in mijn hoofd, maar ik wilde je vreugde niet verstoren.'

Ik sprong op. 'Annemarie heb je zin om iets lekkers bij de koffie te halen. We gaan dit wel vieren, vind je ook niet?'

'Of ik er zin in heb. Wat wil je dat ik koop?'

'Kijk zelf maar, ik weet niet wat ze hebben. Voor de anderen ook en natuurlijk moeten we tante Carin uitnodigen.'

Annemarie vertrok en ik liep naar de keuken. Maar halverwege keerde ik terug om eerst tante Carin te bellen. Ze was een zuster van mijn moeder en voor ons was ze de laatste jaren ook een echte moeder geweest.

Het was precies zoals ik vermoedde. Ze was net zo blij als ik. 'Ik kom er aan,' zei ze opgewekt. 'Wat heerlijk voor je.'

Met een paar minuten was ze er en toen de koffie heerlijk geurde stapte Annemarie binnen met een taart.

'Een verrukkelijk geval met kersen en slagroom,' kondigde ze aan. 'En veel voordeliger dan een doos met losse gebakjes,' ver-

volgde ze praktisch. 'Is dat goed, Eva?'

'Prima,' lachte ik. Het bijzondere gevoel van een baan te hebben was nog in alle hevigheid aanwezig.

Annemarie sneed handig de taart in stukken en zorgde voor koffie. Straks bel ik ze allemaal op, dacht ik, terwijl ik in de zachte kersenvulling hapte. Marleen, Marius en Hanneke. Allen hadden ze zo met me meegeleefd. Ons gezin was warm en hecht gebleven nadat we moeder moesten missen.

Ook Petra, mijn vriendin was ik van plan op de hoogte te brengen. Ze werkte in de zaak van haar vader. Na wat moeilijke depressieve jaren was ze helemaal opgeknapt en ze stond nu positief in het leven. Ik keek het kleine kringetje rond en glimlachte.

Allemaal deelden ze in de feestvreugde. Marleen was even aan komen wippen en Hanneke ook. Ze werkte niet zo ver bij ons vandaan want ze had het geluk gehad dat ze direct na haar examen les kon gaan geven aan een Havo in de buurt. Tot grote opluchting van Marius die haar al naar het andere eind van Nederland zag vertrekken. Eerst was ze als vervangster gekomen voor iemand die met zwangerschapsverlof was gegaan en naderhand was haar tijdelijke baan omgezet in een vaste. Haar mooie Joodse gezichtje straalde, want zelf had ze ook een nieuwtje. Ze hadden een huis en konden gaan trouwen. Iedereen keek verwijtend naar Marius. Wat had hij goed zijn mond kunnen houden.

'Lelijkerd,' zei Marleen. 'Om niks te zeggen.'

Nu zou Marius ook het huis uit gaan. Twee tegelijk, dat zou vader erg vinden.

Maar die verklaarde dat hij zich best zou redden. Samen met Annemarie en de trouwe tante Carin.

* * *

De volgende dag maakte ik een afspraak om met het bestuur kennis te komen maken en tegelijkertijd naar woonruimte uit te zien. Op een zonnige morgen reisde ik er met de bus heen.

Ik had er nog over nagedacht of ik misschien met de fiets zou kunnen gaan. Het was te doen, maar ik moest 's avonds ook dat hele eind weer terug. En om helemaal verwaaid aan te komen zag ik niet zo zitten.

De bus maar. Dat leek me veiliger.

Het kleine stadje lag in een kromming van de rivier. Vanuit de bus zag ik het glinsterende water dat als een lint door het landschap slingerde. Het lokte me geweldig aan om in de vrije tijd die ik zou hebben langs de kabbelende golven te wandelen waarop de schepen rustig voortjoekten. Het leek me allemaal zo landelijk en idyllisch.

De vrouw van de voorzitter van het bestuur stond me aan het eind van de rit op te wachten. Het leek me een hartelijk mens en ze praatte honderduit, terwijl we naar haar huis liepen. De koffie stond al klaar en of mevrouw eigengemaakte kruidkoek lustte.

‘Zeg maar Eva,’ stelde ik voor.

Ze aarzelde even. ‘Ik heet Jo,’ zei ze. ‘Maar eigenlijk zijn we het hier niet zo gewend om elkaar dadelijk bij de voornaam te noemen.’

‘Dat is ook de bedoeling niet,’ stelde ik haar gerust. ‘Ik ben nog zo jong, ik vind het niet prettig om met mevrouw aangesproken te worden.’

‘Op school zal het toch wel de bedoeling zijn,’ meende ze.

‘Dat weet ik nog niet. Ik sluit me maar aan bij wat te doen gebruikelijk is.’

De koffie zat er in, de koek was inderdaad heerlijk en nu was ik reuze benieuwd naar de woonruimte die de school me in het vooruitzicht had gesteld. We zouden die samen gaan bekijken en na afloop daarvan een boterhammetje eten. De andere bestuursleden en leerkrachten zou ik aan het eind van de middag ontmoeten in een vergadering. Niet zo officieel, meer een informatieve bijeenkomst.

‘Je bent waarschijnlijk nieuwsgierig waar je eventueel komt te wonen.’

Ze raadde mijn gedachten.

‘Zo is het,’ knikte ik verheugd.

Het bleek een flat te zijn, niet ver van de school. Dat was dus mooi meegenomen. Maar toen we binnen waren vond ik het er muf ruiken en tamelijk verwaarloosd. Nieuw behang en een likje verf waren beslist niet overbodig. De keuken zag er wat groezelig uit. Maar met een beetje goede wil was er best iets van te maken. Ik inspecteerde de kastjes. In één ervan hing nog een flauwe geur van keukenkruiden. ‘Er is best nog wel het een en ander op te knappen,’ zei mevrouw De Greef terwijl ze naar mijn gezicht keek.

‘Ja, ik zal beslist mijn handen moeten laten wapperen,’ stelde ik vast. ‘Maar misschien willen m’n zusters en broer komen helpen.’

‘Om eerlijk te zijn: We hebben in het schoolbestuur iemand die een schildersbedrijf heeft. Dus dat zal niet zo’n groot probleem worden.’ Leuk aangeboden, dacht ik. Maar ik had nog nooit een baan gehad en het geld groeide beslist niet op m’n rug.

‘Daar praten we nog wel over,’ zei ik en intussen piekerde ik erover hoe ik me hier uit zou kunnen redden. Andere keus was er eigenlijk niet in de woningsector. Ik begreep best dat ik niet in aanmerking kwam voor een eensgezinswoning met een tuintje. Op den duur misschien. Wie weet.

Die middag maakte ik kennis met een heleboel mensen. Maar met het bestuur had je natuurlijk niet iedere dag te maken. En de namen van de collega’s zou ik vanzelf wel leren. De school had een aantal noodlokalen. Het lag in de bedoeling dat er een stuk nieuwbouw zou komen. Dan konden ze gaan uitbreiden, want ondanks alles waren ze toch uit hun jasje gegroeid.

Toen ik rondgeleid werd, zag ik de lege klassen waarin die specifieke luchtjes hangen die je alleen maar in leslokalen rook.

De school leefde niet meer nu alle leerlingen naar huis waren, het was een groot hol gebouw waarin onze stemmen en voetstappen galmden.

Ik had er zin in en nam alle informatie in me op zoals een spons water opzoog. De kwestie van orde houden kwam uitgebreid ter sprake. En ik, groentje in die zaken, hoopte er maar het beste van.

Toen ik thuiskwam wilde Annemarie alles haarfijn weten. Ze bood gelijk aan om me te helpen het flatje bewoonbaar te maken. Nadat ik alles had gespuid, duizelde het me even. Verven, behangen, vloerbedekking, gordijnen, meubels, pannen, borden, het eind leek me zoek. Ik nam me voor maar eenvoudig te beginnen en zo langzamerhand uit te breiden tot ik een beetje in m'n spullen zou zitten. Per slot van rekening begon ik geld te verdienen, dus ik hoefde niet afhankelijk van een ander te zijn.

Die avond belde opa op en vroeg belangstellend hoe alles was verlopen. Opa, de vader van mijn moeder, had me erg gesteund en gestimuleerd bij mijn studie. Met geld en goede raad.

Ik vertelde hem alles in geuren en kleuren. En bedankte hem voor hetgeen hij voor me had gedaan in mijn studietijd.

'Nu je zelf geld gaat verdienen heb je me zeker niet meer nodig,' plaagde hij.

'Natuurlijk wel, opa. Van mijn eerste salaris kom ik u een mooie bos bloemen brengen.'

'Dat vind ik reuze lief van je. En daar reken ik op. Maar je bent nog niet van me af, hoor, Eva. Oma en ik vinden het fijn dat we je konden helpen en dat hebben we graag gedaan. Nu ik hoor dat je al een flatje hebt zou ik graag willen weten of je al plannen hebt voor de inrichting.'

'Nog niet opa. We zijn van plan om met z'n allen daar te gaan werken. En van verschillende mensen kan ik wat meubilair krijgen om mee te beginnen. Later kan ik me dan helemaal naar m'n eigen smaak inrichten.'

'We hadden zo gedacht,' vervolgde opa, 'als je het nu eens laat behangen door een schildersbedrijf, dan betalen wij dat voor je. En de vloerbedekking en die lappen voor de ramen enzo krijg je ook van ons. Kom maar eens op onze zolder rondsnuffelen daar staat zeker nog het een en ander dat je zult kunnen gebruiken.'

Ik was met stomheid geslagen. Dát was even een aanbod.
'Ik durf het niet aan te nemen. Is dat niet veel te duur, opa.'
'Maak je daarover geen zorgen, Eva. Anders zouden we je het niet aanbieden.'

'Wat geweldig, ik kan het bijna niet geloven,' hakkelde ik.
'Nou, het is echt waar lieve meid. En we gunnen je het van harte.'

Na afloop van het gesprek bleef ik een tijdje met de hoorn in mijn hand staan.

'Je mag hem wel neerleggen,' lachte Annemarie. 'Wat had opa allemaal, je bent er gewoon van in de war.'

Ik vertelde wat hij me had gezegd en Annemarie floot even tussen haar tanden.

'Wat een bofferd ben jij, zeg. Ik zou willen dat ik al zover was.'
'Jouw tijd komt nog wel,' beloofde ik grif.

* * *

Het werd een drukke periode voor me, maar ik genoot ervan. Het kwam nu goed uit dat er een schilder in het schoolbestuur zat. Ik liet hem prijsopgave doen zoals opa had voorgesteld. Toen we het daar over eens waren werd alles wit geschilderd. Ik wist wel dat er andere kleuren in de mode waren, maar ik vond wit gewoon lekker fris. Het behang koos ik in een zachte pasteltint. De gordijnen ook en als vloerbedekking nam ik een goede soort vinyl. Ik zag het niet zo zitten overal tapijt. Het plette zo gauw, vooral bij de instap van de vertrekken en dan kreeg je zo'n groezelig platte plek.

Vinyl was makkelijk. Een dweiltje erover en het was schoon.

Van alle kanten werden me meubels aangeboden. Ik had er wel twee huizen mee kunnen inrichten als ik alles had geaccepteerd. Sommige aanbieders verdacht ik ervan dat ze blij waren om hun oude spullen op te ruimen, zodat ze iets nieuws konden kopen.

Marius bood aan het een en ander op te knappen. Ik protes-

teerde, want ze hadden nu zelf een huis, dus hij had het druk genoeg.

‘Dan doe ik het, Eva,’ zei vader en ik keek hem dankbaar aan. ‘Ik mag van de zaak een aanhangwagentje gebruiken. We kunnen zo samen het een en ander ophalen bij opa en oma. Misschien moet er wel iets wit geleverd of pimpelpaars voor mijn part. Je zegt het maar.’

Op een zaterdag gingen we er heen. Onderweg keek ik vader eens van opzij aan. Het was beslist nog een knappe man. Na de dood van moeder had hij een moeilijke tijd gehad. Maar van lieverlee zagen we hem bijna weer de oude worden.

‘Wat zit je te denken,’ lachte vader. ‘Zit mijn haar niet goed of hangt er snot uit mijn neus. Je bekijkt me zo onderzoekend.’

‘Geen van beide,’ zei ik. ‘Eigenlijk was ik me een beetje aan het verwonderen dat u nooit bent hertrouwd. U ziet er nog jong uit voor uw leeftijd.’

‘Dat jij dat zomaar zegt.’ Vader was heel verbaasd. ‘Dat had ik absoluut niet van je verwacht. Ik meende dat je moeder zo miste.’

‘Dat is ook zo, vader. Maar als ik eens om me heen kijk dan merk ik dat de meeste mensen die alleen zijn achtergebleven weer naar een partner hunkeren. Het is niet zo dat ik u dit zit aan te bevelen. Het was gewoon een losse opmerking.’

‘O, juist,’ zei hij alleen maar.

We zwegen een tijdje. Net toen ik dacht dat hij er niet meer op zou reageren zuchtte hij: ‘Het wordt immers toch nooit zoals het met Anna is geweest.’

‘Dat denk ik ook niet.’

Hoe zou het zijn, dacht ik, iemand te vinden waarmee het helemaal zou klikken. Dezelfde achtergrond, dezelfde ideeën. De een de ander aanvullend. Een heel andere situatie zoals met Jeroen een paar jaar geleden. Die me begon te betuttelen voor we elkaar goed hadden leren kennen en waar ik tenslotte geen heil meer in zag.

Tijdens mijn studie had ik het gewoon te druk gehad voor een nieuwe verbintenis. Het heen en weer reizen, het huishouden en wat er allemaal nog bijkwam hadden al mijn energie opgeslurpt. Ik was er vaak gewoon te moe voor geweest. Trouwens, ik had het ook niet zien zitten om me zo jong vast te leggen. Als ik dan om de een of andere reden mijn diploma niet had kunnen halen had ik niets om op terug te vallen als het leven eens anders zou verlopen.

Precies wat tante Carin was overkomen, als een donderslag bij heldere hemel. Haar man had zijn koffers gepakt en was vertrokken om samen met een andere vrouw een nieuw leven te gaan beginnen. En daar zat ze zonder inkomen, zonder werk, zonder enig perspectief. Een verlaten vrouw, die nog nagewezen werd ook door mensen die niet verder keken dan hun neus lang was.

‘Dat jij nooit eens iemand hebt ontmoet met wie het klikte,’ verwoordde vader een deel van mijn gedachten.

‘Dat komt misschien nog wel,’ lachte ik. ‘Ik maak me er absoluut geen zorgen over.’

‘Na Jeroen is er niemand meer geweest?’

‘Nee, niemand.’

‘Hij was je type ook niet.’

‘Daar hebt u gelijk in. Ik bedank ervoor om onder de plak te gaan zitten.’

‘Dat doen niet veel vrouwen meer tegenwoordig,’ merkte vader op.

‘Nou, ik ook niet.’

De zolder van opa en oma bood een schat aan dingen die ik kon gebruiken.

‘Dat krijg je als je een grote zolder hebt,’ zei oma. ‘Bij alles denk je, laten we het maar bewaren en boven zetten. Je weet nooit of het nog eens van pas komt. En ondertussen groeit het helemaal vol. ’t Is wel eens goed dat er wat ruimte wordt gemaakt.’

Vakkundig stouwden we het aanhangwagentje vol en zetten alles met een bagagespin vast.

‘Als Marius en Hanneke nog interesse hebben mogen ze ook komen,’ zei oma uitnodigend.

‘Ik zal het zeggen,’ beloofde ik, ‘maar volgens mij hebben ze heel andere plannen.’

‘Dan is het ook goed, hoor kind,’ zei opa. ‘Oma is nogal bewaarderig, dus het is haar eigen schuld dat alles zo vol is komen te staan.’

‘Maar jij ook,’ kaatste oma terug. ‘Weet je nog die oude leunstoel en dat rooktafeltje en die kapotte stoof die nog van je moeder is geweest.’

‘Hoor je het Eva, nu krijg ik er ook nog de schuld van.’ Hij liep vlug naar binnen want hij had allerlei aanwijzingen staan geven hoe vader de spin moest vastmaken.

* * *

Het begint er al aardig op te lijken in mijn nieuwe huis. Petra zou me een keer ophalen, had ze beloofd, zodat we er samen in haar kleine witte auto heen zouden gaan. Ze was er zo geweldig nieuwsgierig naar. ‘t Wordt maar heel gewoon hoor,’ temperde ik haar verwachtingen. ‘Veel ‘krijgertjes’, want ik moet eerst gaan verdienen voor ik mijn eigen smaak kan gaan volgen.’

‘Dat lijkt me juist leuk,’ had ze gezegd.

‘Als je alles in één keer kan kopen is er geen lol meer aan.’

‘Nou...’ zei ik nadrukkelijk want ik was het volslagen oneens met haar. Voor mij, met een krappe beurs, leek het me toch wel plezierig om geld over te hebben. Bij Petra was dit nooit een probleem geweest. Maar ze was er wel eenvoudig bij gebleven. Vroeger kwam ze bij ons zuurkool met rookworst eten omdat ze daar zo van hield en haar moeder het nog nooit had klaarge-maakt.

In ieder geval, toen ze me kwam ophalen had ze haar cadeau bij zich. Ik mocht het pas zien als we in mijn huis waren. Zolang moest ik mijn nieuwsgierigheid maar bedwingen.

Het bleek een heel mooi wandkleed te zijn in roestige kleuren.

‘Wat prachtig,’ bewonderde ik het geheel.

‘Ik hang het in mijn woonkamer. Hoe wist je dat het hier zo perfect zou passen?’

‘Een vriendin van mijn moeder maakt ze. En daar ben ik er een uit wezen zoeken. Zo sloeg ik verschillende vliegen in één klap.

Ik deed mijn moeder een plezier door bij haar vriendin iets te kopen. Ikzelf had een heel bijzonder geschenk voor je. En jij hebt iets origineels dat je toch nooit voor jezelf had aangeschaft. Waar of niet?’

‘Waar.’

‘Eva, ik moet je iets vertellen.’

Iets in haar stem deed me haar opmerkzaam aankijken. Ik zag niets bijzonders.

‘Wat is het?’

‘Ja, kijk, ik vind het nogal moeilijk om het je te zeggen.’ Ze aarzelde. ‘Misschien moest ik het eigenlijk nog niet...’

‘Vertel op...’ drong ik aan.

Petra haalde een keer diep adem alsof ze moed moest verzamelen. Ik wachtte zwijgend.

‘Ik heb Jeroen een tijdje geleden ontmoet.’

‘O, als dat alles is,’ zei ik opgelucht. ‘Dat is toch niets bijzonders?’

‘Nee, eigenlijk niet.’

‘Gaat het goed met hem?’

‘Ja, prima.’

‘Daar ben ik blij om.’ ‘t Is een aardige kerel, maar we pasten absoluut niet bij elkaar.’

‘Nee.’

Ze keek me even hulpeloos aan en stak toen opeens van wal.

‘Luister eens, Eva. Ik heb Jeroen ontmoet zoals ik al zei en we zijn de kennismaking gaan voortzetten. Je weet zelf nog wel dat ik hem vanaf het begin graag heb gemogen. Toen we naar die jongerendag geweest zijn. Maar hij werd meteen verliefd op jou en toen heb ik hem uit m’n hoofd gezet.’

‘Dat is waar.’

Ik begreep haar aarzeling om het mij te vertellen dus stelde ik haar gerust.

‘Petra, ik voel echt helemaal niets meer voor hem. Ik gun hem je van harte of is het nog niet zover?’

‘Een beetje wel. Ik had het al veel eerder willen zeggen maar ik durfde het niet goed.’

‘Toch wil ik je waarschuwen, Petra. Hij woont bij zijn ouders en hij is nogal conservatief.’

‘Hij woont allang niet meer thuis.’

‘O, nee?’ Ik was verbaasd. ‘Waar dan als ik vragen mag.’

‘In de Rozemarijnstraat.’

‘Dat meen je niet. In zo’n gerenoveerd huisje?’

‘Ja, precies.’

‘Maar dat had hij afgezegd. Daar zijn we samen wezen kijken en toen wilde hij gelijk met me trouwen. Ik moest mijn studie dan maar vergeten.’

‘Jeroen is helemaal veranderd, Eva. Ik denk dat jij hem uiteindelijk de ogen hebt geopend. Hij is toen in een gat gevallen en heeft zelf ingezien hoe verstikkend de band met zijn ouders was. Hij heeft zijn uiterste best gedaan om alsnog dat huis te krijgen. En omdat hij zijn hele boeltje had gepakt en in een pension zat, was hij een urgentiegeval geworden. En zodoende werd die woning hem alsnog toegewezen.’

Ik stond werkelijk paf. Dus alles was niet zo vast en degelijk geweest als het er aan de buitenkant uitzag. Had ik mij dan zo in Jeroen vergist? Zo’n ommezwaai had ik absoluut niet verwacht.

‘Dus nu gaat hij met jou trouwen?’

‘Samenwonen. We gaan het eerst proberen.’

‘Nee, meen je dat? Jeroen samenwonen? Met jou?’

‘Ja, met mij.’

‘Wanneer gaat dat gebeuren, Petra?’

‘Het is al gebeurd. Ik woon bij hem.’

Ik stond paf. Die Jeroen. Nou, hij was inderdaad veranderd.

‘Zit hij je niet te betuttelen?’

‘Nee, dat doet hij niet.’

Ze kwam naar me toe en sloeg haar armen om me heen. ‘Je bent toch niet boos, Eva?’

‘Waarom zou ik boos zijn. Tussen Jeroen en mij is nooit iets bijzonders gebeurd. Ik vond hem te star. Hij liet niets van mij over en beschouwde me eigenlijk als een klomp deeg waarvan hij, naar zijn smaak, een vorm moest kneden.’

‘En dat wilde je niet.’

‘Nee, dan was ik Eva niet meer, maar een product van zijn fantasie.’ Ik stond op. ‘Wil je iets fris drinken?’

‘Graag, heb je al glazen?’

‘Die heb ik meegebracht.’

In het kleine keukentje schonk ik cassis in. Ik moest even tot mezelf komen. Hoe in de wereld was het mogelijk dat Jeroen zo anders was geworden door al zijn normen en waarden overboord te gooien. Had hij te krampachtig geleefd en ging hij nu helemaal uit zijn bol? Of was hij als reactie op zijn strenge jeugd zo losgeslagen. Hij was christelijk opgevoed. Telde dat opeens niet meer. Samenwonen met Petra, die uit zo’n heel ander milieu kwam. Zou Petra het wel volhouden? Ze waren natuurlijk tweeverdieners, dus het geld zou geen problemen geven. ‘Ben je flauwgevallen of zoiets?’

‘Sorry,’ ik nam de glazen op en gaf er een aan Petra.

‘Je bent er geloof ik nogal ondersteboven van. Of heb ik het mis?’

‘Nee, dat niet, maar het maakt zoveel gevoelens los, dat had ik eerlijk gezegd niet verwacht.’

‘Ik wel en daarom durfde ik het je niet te vertellen.’

‘Dat kan ik me nu wel voorstellen. Dus je wordt werkelijk het huisvrouwetje dat je in gedachten had? Ovenschoteltjes maken en appeltaarten bakken.’

‘Ben je gek. Ja, dat leek me toen leuk, maar niets is veranderlijker dan een mens. Ik ben gewoon bij m’n vader op kantoor blij-

ven werken. 's Zaterdags poetsen Jeroen en ik het huisje schoon. Door de week is iedereen naar zijn werk, dus waar wordt het nu vuil van?'

Jeroen en poetsen, ik zag het al voor me.

't Kon niet op. Thuis liet hij zijn sokken en ondergoed vallen en daar bleef het liggen tot zijn moeder het opruimde.

'Hoe heb je dat allemaal geheim voor me kunnen houden,' flapte ik er opeens een beetje geërgerd uit.

'Dat was ook heel moeilijk. Omdat je het zo druk had met je sollicitatie en je huis, heb je er gewoon geen erg in gehad. Als je bij me aan was komen wippen had je het vanzelf gezien.'

'Nog één vraag Petra, ben je gelukkig?'

'Ja, dat ben ik. Als het goed gaat tussen ons dan trouwen we. En als het niet goed zou gaan dan bespaart ons dat een echtscheiding.'

Ze had gelijk, dacht ik. O, wat had ze gelijk. Hoewel ik zo niet was opgevoed, kon ik het me voorstellen. Kijk maar om je heen, dacht ik, hoeveel huwelijken liepen op de klippen.

Of werden in stand gehouden voor de kinderen. Hoe kon je elkaar leren kennen als je elkaar alleen zag met je zondagse gezicht?

'Zo ben je niet opgevoed, hè?' zei Petra. Ze had de steeds wisselende stemmingen op mijn gezicht belangstellend bekeken.

'Nee, en ik vind het verschrikkelijk moeilijk,' ik stond op en zocht een hamer.

'Kom, we gaan je kled ophangen.'

's Avonds in bed dacht ik er nog lang over na. Ik had het niet thuis verteld, want ik wist al hoe iedereen zou reageren. Als het uitkwam kon ik het alsnog zeggen. Petra had gevraagd of ik eens zou willen komen, maar ik wist niet of ik het wilde. En als ik het wilde, of ik het kon. Hen samen te zien in het huis dat Jeroen voor hem en mij had bestemd. Hoewel ik niets meer voor hem voelde, was het toch wel rauw op mijn dak gevallen. Vooral omdat hij zo veranderd was. Stel dat hij zo zou zijn geworden

toen wij nog verkering hadden, zou ik het dan niet uitgemaakt hebben?

* * *

De trouwdag van Marius en Hanneke naderde met rasse schreden. De kamer op zolder was een ongezellig hok geworden nu hij zijn spullen had verhuisd en alleen nog thuiskwam om te eten en te slapen. Ze waren allebei mager geworden van het gesjouw.

Iedereen had zijn best gedaan voor het jonge stel. Vader was een paar dagen in het tuintje gaan werken om er iets van te maken. Tante Carin had een handje toegestoken bij de schoonmaak. Hannekes moeder had gordijnen genaaid.

‘Wij zijn niet zo verwend door opa en oma,’ plaagde Hanneke. ‘Wij moeten zelf voor onze gordijnen zorgen.’

Ik keek naar haar gezicht terwijl ze dat zei, maar er was geen spoortje van jaloezie te bespeuren.

‘Ik kon het toch moeilijk weigeren, want ik was er veel te blij mee.’

‘Natuurlijk Eva, ik maak maar een grapje. Al moest ik alles met sinaasappelkistjes meubileren, samen met Marius in één huis is voor mij het geweldigste dat er is. Vooral nu mijn moeder is bijgedraaid. Ze is de hele dag voor me in de weer. Er is geen enkele tegenstand meer.’ De verkering van Hanneke en Marius was niet vlekkeloos verlopen. Haar ouders hadden er moeite mee gehad dat ze met een christelijke jongen thuiskwam en zo haar Joodse afkomst verloochende. Toen ze belijdenis had gedaan, waren ze niet aanwezig geweest, hoewel ze geen van beiden orthodox Joods waren.

Maar toen ze zagen hoe gelukkig het jonge paar met elkaar was, waren ze bijgedraaid.

‘Er is al genoeg ellende in de wereld,’ had Hannekes vader gezegd. ‘Laten we er niet meer aantoevoegen.’

En zo was alles toch goedgekomen. Hanneke vond het heerlijk om weer familie te krijgen, want haar grootouders, ooms en

tantes waren tijdens de oorlog in Duitse concentratiekampen omgekomen.

Hun trouwdag was geweldig. De hele familie was uitgenodigd. Het bruidje zag er stralend uit in haar witzijdige japon met in het donkere haar een bloemenkransje. Voor mij was het ook een verrassing, want Hanneke was de japon samen met haar moeder wezen kopen en had daarna verklaard dat wij hem nog niet mochten zien. Stel je voor dat we iets aan Marius zouden verklappen, dat zou ze heel erg hebben gevonden.

Marius leek wel een vreemde toen hij zijn oude vertrouwde spijkerbroek had omgeruild voor een stemmig donkerblauw pak.

Eerst was er de plechtigheid op het stadhuis en daarna in de kerk. De dienst werd geleid door de predikant waarbij ze samen belijdenis hadden gedaan. Ik keek rond naar de mensen die allemaal zo verschillend waren maar nu, mooi aangekleed, samen in dezelfde kerk zaten. Opa en oma van moederskant en van vaderskant. Zelfs tante Edith was er, heel stemmig gekleed.

Toen het bruidspaar neerknielde was ik hevig ontroerd. Het ga jullie goed, dacht ik. Veel, heel veel geluk toegewenst.

Maar op dat moment voelde ik me eenzamer dan ooit.

* * *

De laatste paar weken voor mijn vertrek had ik het razend druk. behalve een flat inrichten had je ook een hele paperasentroep waar je achterheen moest. Ik had nog maar een paar honderd gulden op mijn spaarbankboekje, en daar kon ik niet aankomen want voor ik mijn eerste salaris kreeg moest ik toch eten. Gelukkig had ik, na moeders dood, een gedegen opleiding gehad in ons gezin. Voor het huishouden draaide ik mijn hand niet om. Marleen en Annemarie zouden mijn taak overnemen. Trouwens, vader was een perfecte huisman geworden. In de loop der jaren had hij leren koken, wassen, strijken en schoonmaken. Als ik terugkeek naar de jaren dat moeder er nog was, die alles maar dan ook werkelijk alles deed en vader eigenlijk alleen maar